

UNDERVISNINGSMATERIALE:

Der er mange muligheder og vinkler, når man skal undervise i så bredt et emne som skabelse og skaberværk. Jeg har nedenfor forsøgt at skitsere nogle af de veje, man f.eks. kan gå ad. De kan kombineres på kryds og tværs og suppleres med hvad end, I selv finder på.

Det er oplagt også at inddrage temaet i (høst-)gudstjenester og andagter, hvor konfirmanderne deltager og bidrager. Det har jeg dog ikke udfoldet her, men materialet kan bruges som optakt, og der er salmeforslag, bønner og prædikeninspiration på hjemmesiden Skaberværksted | fyensstift.dk.

SKABELSESBERETNINGERNE

Læs de to skabelsesberetninger (Gen. 1 og 2) sammen med konfirmanderne, således;

- Læs begge beretninger højt, mens de følger med i teksten (enten i bibel eller på kopi).
- Del dem i mindre grupper, hvoraf nogle arbejder med første skabelsesberetning, og de andre med anden skabelsesberetning. Uddel teksten i kopi med stor skrift. Læs evt. teksten højt for dem igen, og bed dem om at klippe teksten op i mindre dele, handling for handling, dag for dag, eller noget helt tredje, alt efter hvordan det giver mening for dem.

Lav en fælles tavle øvelse, hvor du sætter en streg ned midt på tavlen, og deler feltet i to:

- På den ene side (tv) sætter grupperne, der har arbejdet med første skabelsesberetning deres "bidder" op under hinanden. På den anden side (th) sætter grupperne, der har arbejdet med anden skabelsesberetning deres "bidder" op under hinanden.
- Bed grupperne om at fortælle kort, hvordan de har delt teksten og hvorfor.
- Tag herefter en snak om forskelle og ligheder: Hvad sker der i begge beretninger? Hvad er særligt for den ene og for den anden.?
- Når der er (mindst) to skabelsesberetninger, kan de ikke begge være sande i videnskabelig forstand, men de kan stadig sige noget sandt om verden og os. Hvad siger skabelsesberetningerne om os og verden, der er sandt?

Kortfilm

Se kortfilmen: "Tales from the multiverse" [Tales from the Multiverse \(Magnus Møller, Mette Tange & Peter Smith, 2020\) on Vimeo.](#)

Kan også findes via www.konfirmandcenter.dk

Tag en opfølgende samtale ud fra filmen (og arbejdet med skabelsesberetningerne), f.eks. ud fra følgende spørgsmål:

- Hvad mindede om bibelens skabelsesberetninger, og hvad var helt anderledes?
- Hvad siger filmen om det gode og det onde; er begge dele til stede fra begyndelsen eller hvordan/hvornår går det galt?
- I filmen drikker Gud kaffe af en kop, hvor der står: *It's not a bug, it's a feature*. Hvad betyder det? – og hvad siger det om verden?

Øvelse:

- Byg-selv verden: Hvis du er så heldig at have en stor bunke Lego til rådighed, kan du lade dem bygge deres bud på en nyskabt verden (OBS: Det samme kan gøres med andre krea-materialer som collage, tegning eller skrot-kunst). Lad dem arbejde sammen to og to. Giv dem god tid (mindst 25 minutter) til at finde på og samarbejde om det, og afslut med at lade dem fremlægge for hinanden (evt. i mindre grupper, hvis holdet er stort). Spørg nysgerrigt ind til, hvad det er, der for dem gør deres verden god, hvorfor de har valgt, som de har valgt – også hvis nogen har fjollet lidt undervejs.

SKABT I GUDS BILLEDE

Identitet er altid et væsentligt tema for konfirmander... de er i en alder, hvor man forsøger at finde ud af, hvem man egentlig er, og der er så rigeligt med medier og andet larm, der gerne vil fortælle dem, hvad de skal/bør være, for at være seje og beundringsværdige/gode nok! Vi har en anden fortælling; nemlig den, at de helt fra skabelsen af har haft en relation til Gud. De er skabt i hans billede, skabt med vilje og kærlighed, og Gud så at det var godt.

Vi er med andre ord skabt som dem, vi nu engang er – med fejl og mangler, med evner og muligheder... Det er ikke en fejl, at vi er begrænsede. Vi bærer Guds ånde/ånd i os

(dvs. Han er altid hos os) og samtidig er vi frie til at begå fejl (synde). Vi er skabt i Guds billede, men vi er ikke selv Gud.

Genfortæl bibelens beretning om menneskets skabelse. Bed konfirmanderne om at sætte ord på følgende (og skriv det op på tavlen):

- Hvad er mennesket for en størrelse?
- Hvad gør det anderledes end dyrene?
- Hvad er dets opgave?
- På hvilken måde ligner mennesket Gud?
- Og på hvilken måde ligner vi ikke Gud?

Herfra kan man gå flere veje – se forslag til øvelser her:

Øvelser fra konfirmandcenter.dk:

- [Urhistorien - syndefaldet \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [En udfordring \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [At være skabt i Guds billede \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Tegn Gud \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Brev fra Gud \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Gud så, at det var godt \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Uge 6 - krop og grænser \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)

Gudbilledlighed og næste-begreb

For mig er gudbilledlighed stærkt knyttet til næste-begrebet; Hvis jeg er skabt i Guds billede, er min næste det også. Det er derfor vigtigt at øve mig i at få øje på Gud i hvert menneske, jeg møder. Vil man arbejde videre i det spor, kan man lade sig inspirere af en af disse øvelser:

- [En flygtning - min næste? \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Fremmed - hvem er min næste? \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Kend dit sogn - mød din næste \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)
- [Manden og konen, der bad Gud til middag \(konfirmandcenter.dk\)](http://konfirmandcenter.dk)

HØST OG MADSPILD

Sæt fokus på, hvordan vi behandler den mad, vi høster (materiale fra Folkekirkens Nødhjælp: [Høstindsamling - noedhjaelp.dk - Folkekirkens Nødhjælp](https://noedhjaelp.dk) - Scroll ned ad siden og find inspirationsmaterialet)

- Hold en andagt som I plejer, hvor I undervejs først læser, derefter synger "Vi pløjed og vi så'de" (evt. bare ét vers). Tal med dem om omkvædet, og hvad det vil sige, at være afhængig og taknemmelighed for alle de "gode gaver, der kommer ovenned". Tal også med dem om bønner; "Giv os i dag vort daglige brød" fra fadervor – hvad betyder det egentlig at få sit daglige brød? – og hvordan er det for dem, der ikke har noget at leve af, som sulter og tørster, mangler arbejde, tryghed osv.

Herefter arbejdes der i konfirmandlokalet:

- Se videoen på hjemmesiden: [100-års jubilæum - noedhjaelp.dk - Folkekirkens Nødhjælp](https://noedhjaelp.dk)
- Dyk evt. længere ned i én eller flere af fortællingerne på hjemmesiden; "Viggos vovehalse", "Velgørenhedsgaver" eller "genbrug" og lad konfirmanderne give 3 bud på, hvordan hjælpen har gjort en forskel. Konfirmanderne kan også dele ind i grupper, der arbejder med hver sin fortælling, og derefter genfortæller den for resten af holdet, og giver deres 3 bud videre. Buddene skrives op på tavlen, så man til sidst har et stort og samlet billede af, hvordan vi på forskellig vis kan gøre en forskel for hinanden.
- Fortæl historien fra det nye testamente om enkens skærv, Lukasevangeliet kap 21, 1-4, verdensdommen i Matthæusevangeliet kap 25, 31-46 og/eller lignelsen om den barmhjertige samaritaner, lukasevangeliet kap 10, 25-37 og tag en snak med konfirmanderne om, hvad bibelen siger at hjælpe andre.
- Lad konfirmanderne sidde i mindre grupper og tale sammen ud fra samtalekortene (kan printes her: [madspild-samtalekort-a4.pdf \(noedhjaelp.dk\)](https://noedhjaelp.dk)): De skiftes til at læse et kort og svarer så hver især på det, før den næste trækker et kort osv. Slut af med at samle op på samtalen i fællesskab: Var der noget, de fik øje på undervejs, som var nyt for dem? Var der noget, de var uenige om?
- Herfra er der flere muligheder, f.eks.:
 - o Konfirmanderne kan bage chia-knækbrød (Find opskrift her: [Knækbrød med chiafrø - Nem opskrift - Mummum.dk](https://mummum.dk)) og læse om hvordan et lille frø kan give håb "[Vores måde at drive landbrug på er radikalt forandret](https://noedhjaelp.dk)" - [noedhjaelp.dk - Folkekirkens Nødhjælp](https://noedhjaelp.dk)
 - o Konfirmanderne kan tage del i landsindsamlingen
 - o Man kan lade konfirmanderne overveje, hvordan de kan mindske madspild derhjemme, og arrangere fælles-restemads-middag i sognehuset.

NATUR OG KLIMA

Vælg et skriftsted om Guds omsorg for skaberværket

Få konfirmanderne til at vælge ét af skriftstederne (brug nedenstående og/eller find selv flere). Lad dem skrive det over på et A4 papir og bede dem om at dekorere papirets kant med tegninger/symboler, de forbinder med teksten. Lad dem herefter præsentere deres citat for hinanden to og to, og igen med ny makker til de har fortalt om deres citat 4-5 gang i alt. Herefter hænger de deres papir op på væggen – så kan I vende tilbage til dem senere på året.

CITATER:

Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var.

Første Mosebog 1,31a

Himlen og himlens himmel og jorden med alt, hvad der er på den, tilhører Herren din Gud.

Femte Mosebog 10,14

Men spørg dog dyrene, lad dem belære dig,
spørg himlens fugle, de kan give dig svar,
eller jordens buske, lad dem belære dig,
havets fisk kan give dig besked.

Hvem af alle dem er uvidende om,
at Herrens hånd har skabt det hele?

Alle menneskers liv har han i sin hånd,
alt levendes livsånde.

Jobs Bog 12,7-10

Når jeg ser din himmel, dine fingres værk,
månen og stjernerne, som du satte der,
hvad er da et menneske, at du husker på det,
et menneskebarn, at du tager dig af det?

Salmernes Bog 8,4-5

Lovpris Herren på jorden,
alle I havdyr og store dyb,
ild og hagl, sne og røg,
du stormvejr, der udfører hans befaling!

Alle I bjerge og høje,
alle I frugtræer og cedertræer,
alle I vilde dyr og alt kvæg,
alle I krybdyr og vingede fugle!
Salmernes Bog 148,7-10

Den retfærdige har omsorg for sit kvæg,
uretfærdige er ufølsomme og ubarmhjertige.
Ordsprogenes Bog 12,10

Jeg opløfter klage og gråd over bjergene,
synger dødsklage over steppens græsgange;
de er afsvedet, og ingen færdes der,
der høres ikke lyd af kvæg,
himlens fugle og alle dyrene
er flygtet og forsvundet.
Jeremias' Bog 9,9

Sælges ikke to spurve for en skilling? Og ikke én af dem falder til jorden, uden at jeres
fader er med den.
Matthæusevangeliet 10,29

Læg mærke til, hvordan liljerne gror; de arbejder ikke og spinder ikke. Men jeg siger jer,
end ikke Salomo i al sin pragt var klædt som en af dem.
Lukasevangeliet 12,27

Gud, som har skabt verden med alt, hvad den rummer, og som er Herre over himmel og
jord, bor ikke i templer bygget af hænder. Heller ikke lader Gud sig tjene af
menneskehænder, som om han trængte til noget. Det er ham, der giver alle liv og ånde
og alle ting.
Apostlenes Gerninger 17,24-25

Quiz og byt om natur, skabelse og skaberværk:

Forstør tabellen med spørgsmålene til A4, print ud og klip ud.

Giv hver konfirmand en seddel. Lad dem gå rundt mellem hinanden, finde sammen to og to og stille hinanden det spørgsmål, der står på sedlen. Når de hver især har spurgt og svaret på hinandens spørgsmål, bytter de seddel og går videre til en ny makker. Og sådan fortsætter det, indtil tiden er gået.

Følg op ved at spørge dem om det spørgsmål, de er endt med: Hvilket svar har de fået fra andre, og hvad tænker de selv?

Kan man tro på videnskab og Gud på samme tid?	Er mennesker og dyr ligeværdige?	Hvad adskiller mennesket fra dyr?	Kan du lide at være i naturen? – i så fald hvorfor/hvorfor ikke?
Hvad vil det sige at skabe noget?	Hvad betyder det for dig at være skabt af Gud?	Kan man møde Gud i naturen?	Tænker du over klimaforandringerne?
Er en abe lige så meget værd som et menneske?	Har du nogensinde sået et frø?	Hvad vokser der i jeres have?	Nævn 5 insekter, der lever i Danmark
Hvis du skulle gøre noget godt for naturen, hvad skulle det så være?	Er naturen noget værd i sig selv?	Er nogle dyr mere værd end andre? – i så fald, hvorfor?	Hvad vil det sige, at mennesket er skabt i Guds billede?

Kortfilm

Se filmen "Naturen er der": [Naturen er der - YouTube](#) og tal med konfirmanderne om filmen:

- Hvad lagde I mærke til?
- Naturen kan klare sig uden mennesket, mennesket kan ikke klare sig uden naturen, siges det i filmen. Hvad tænker I om det?

Lav herefter én af disse øvelser:

- [De fire hjørner om klima \(konfirmandcenter.dk\)](#)
- [Jorden er hellig \(konfirmandcenter.dk\)](#)

Få jord under neglene

Undervisning om natur fungerer bedst med og i natur! Så her er et par forslag til hvordan man kan få hænderne i jorden:

- Giv graveren en hånd på kirkegården!
- Pilgrimsvandring/Gå en lang tur med undervisning/opgaver undervejs.
- Plant et træ
- Sæt forårsløg i et stykke af kirkegården, så de kan blomstre til konfirmationerne – spørg graveren om hjælp
- Lav et samarbejde med menighedsrådet om at plante et stykke jord til med træer eller udlæg det til engareal.

HÅB

I forbindelse med salmesangsarrangementet, "Håbet synger" lavede jeg et materiale om håb. Det kan findes her: [\(PDF\)](#)